

Årsrapport

Danmarks Forsknings- og
Innovationspolitiske Råd

2024

Kolofon

Publikationen kan hentes på www.ufm.dk/dfir eller rekvireres fra Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råds sekretariat.
E-mail: dfir@ufm.dk

Udgivet af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd
Marts 2025
Uddannelses- og Forskningsministeriet
Bredgade 40-42
1260 København K.

Design og layout: Stibo Complete

ISBN web: 978-87-93807-84-6

ISSN til web 2445-5776

Årsrapport

Danmarks Forsknings- og
Innovationspolitiske Råd

2024

dfir

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Kapitel 1 Dansk og international forsknings- og innovationspolitik i 2024	8
Kapitel 2 Konklusioner og anbefalinger i 2024	13
Kapitel 3 Publikationer og øvrige aktiviteter i 2024	19
Kapitel 4 Internationale aktiviteter	27
Kapitel 5 Aktiviteter i 2025	30
Kapitel 6 DFIR på de indre linjer	31
Bilag 1	34
Medlemmer af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd	34
Noter	35

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd. Fra venstre: Christine Nellemann, Jes Broeng, Mette Birkedal Bruun, Lene Tanggaard, Poul Toft Frederiksen, Frede Blaabjerg, Tine Jess, Søren Nedergaard, Steffen Bohni

Forord

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (DFIR) har siden 2014 haft til opgave at fremme udviklingen af dansk forskning, teknologiudvikling og innovation til gavn for samfundet. Rådet giver uddannelses- og forskningsministeren, Folketinget og øvrige ministre uafhængig og sagkyndig rådgivning om forskning, teknologiudvikling og innovation på overordnet niveau, herunder om kommende behov på området. DFIR har også i det forgangne år bidraget til den forsknings- og innovationspolitiske samtale og debat med en række projekter og indlæg.

I efteråret 2024 udgav rådet to rapporter om innovation i den offentlige og private sektor. Rapporten *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i de danske kommuner* fremhæver behovet for et system, der i væsentligt højere grad understøtter, at samarbejdet mellem forskning og praksis bidrager til innovative løsninger og tilgange i kommunerne til gavn for borgerne.

Rapporten *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021-2024* fremhæver, hvordan vi kan styrke de danske viden- og erhvervsklynger for at øge andelen af forsknings- og udviklingsaktive små og mellemstore virksomheder i Danmark.

Endelig har rådet i 2024 haft fokus på kunstig intelligens i forskning. Kunstig intelligens og potentialerne forbundet hermed udfolder sig i disse år. Det er afgørende, at danske forsknings- og innovationsmiljøer griber de nye muligheder. Endvidere rejser brugen af kunstig intelligens også spørgsmål med relation til forskningsintegritet, etik og publikationspraksis.

2024 har derudover med al tydelighed understreget, at de globale geopolitiske forskydninger og den aktuelle europæiske sikkerhedspolitiske situation sammen med klimakrisen øger behovet for en klog og stærk dansk og europæisk forsknings- og innovationspolitik, der skal styrke den europæiske regions position globalt.

God læselyst!

Frede Blaabjerg
Formand for Danmarks Forsknings- og
Innovationspolitiske Råd

Kapitel 1

Dansk og international forsknings- og innovationspolitik i 2024

Det har været et begivenhedsrigt år for dansk og international forsknings- og innovationspolitik. På den nationale scene har året været præget af en række sektorstrategier og et nybrud i forskningsreserven, hvor institutionernes rammebevillinger for første gang blev løftet med et større beløb.

I en europæisk og international sammenhæng har de geopolitiske forskydninger og magtkampe ændret på rammerne for forsknings- og innovationspolitikken. Sikkerhedspolitik og investeringer i forsvar har været et væsentligt tema i 2024. Den dagsorden vil fylde endnu mere i 2025.

Den nye amerikanske regering har med stor tydelighed blotlagt, at en ny verdensorden er undervejs, og at de liberale demokratier i Europa i langt højere grad må stå på egne ben – økonomisk, teknologisk, sikkerhedspolitisk og værdimæssigt. Det var også budskabet i den såkaldte Draghi-rapport, der siden efteråret 2024 har rammesat debatten om Europas forsknings- og innovationspolitik. Opdraget til rapporten kom fra Europa-Kommissionen, som i 2023 bad den italienske økonom, politiker og tidligere direktør for Den Europæiske Centralbank (ECB) Mario

Draghi om at levere anbefalinger til styrkelse af den europæiske konkurrenceevne.¹

Samtidig omkalfatrer generativ kunstig intelligens næsten alle forskningsområder. Vi går altså et nyt år 2025 i møde med hænderne fulde af vigtige forsknings- og innovationspolitiske spørgsmål.

De mange strategier og den komplicerede dans om forskningsreserven

I 2024 har regeringen vedtaget en række aftaler og strategier, hvori forskning og innovation spiller en nøglerolle. Det gælder f.eks. rumstrategien, iværksætterstrategien, aftalen om antisemitisme, den opdaterede grønne strategi og strategien for life science. Det er positivt, at der i regeringen på tværs af ministerier og i Folketinget er opbakning til, at forskning og innovation inddrages som en afgørende løftegang hen over flere politikområder.

Det var også tydeligt ved den årlige forskningspolitiske prioriteringsproces – forhandlingerne om forskningsreserven – hvor der i år var en ramme på 5,5 mia. kr. I aftalen nævnes hele 10 ministerier, som bidrager til at udmønte midlerne. Det indikerer, at forsk-

ning og innovation skal bidrage til løsninger på tværs af Slotsholmen.²

Det gælder ikke mindst inden for velfærdsområderne. Der blev i aftalen f.eks. afsat midler til det specialiserede socialområde, ældreområdet, udsathed og mistrivsel. Velfærdsområderne har også optaget DFIR i 2024, hvor rådet udgav rapporten *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne* som led i et projekt under samme overskrift.³ I rapporten præsenterer rådet en række anbefalinger til at styrke samspillet mellem forskning, innovation og praksis inden for kommunernes velfærdsområder. Det offentlige forsknings- og innovationssystem er opbygget med henblik på at understøtte excellent forskning, regionernes sundhedsforskning og privat innovation. Der er behov for at udvikle systemet, så det også understøtter innovation inden for velfærdsområderne i kommunerne. I forskningsreserven blev der endvidere afsat midler til vigtige prioriteter som grøn forskning, kritisk teknologi og sundhed.

Der er imidlertid fortsat en række strukturelle udfordringer forbundet med forhandlingerne om forskningsreserven. Optakten til forhandlingerne får karakter af en kompliceret dans, hvor en bred vifte af forsknings- og innovationsaktører positionerer sig for at sikre midler til deres område. Det er ikke en hensigtsmæssig proces, når der skal tages afgørende beslutninger om prioritering af forsknings- og innovationsmidlerne. På den baggrund er det positivt, at der i aftalen blev truffet beslutning om at understøtte uddannelses- og forskningsinstitutionerne med 540 mio. kr. i øgede basisbevillinger. Institutionerne har behov for at styrke deres autonomi og økonomiske robusthed. Det vil være positivt, hvis dette løft blev gjort permanent. DFIR noterer sig dog, at andre statslige forskningsinstitutioner stadig er omfattet af forskellige permanente besparelser på 2 til

3 pct. DFIR bemærker yderligere, at aftalen økonomisk understøtter de ambitioner, der er blevet vedtaget i de senere års strategier. Det gælder f.eks. kvanteområdet, hvor der med henvisning til kvantestrategien fra 2023 udmøntes 200 mio. kr. i 2025. Strategierne bidrager dermed til at skabe forudsigelighed i fordelingen af midlerne og reducerer udsving i prioriteringerne.

I skyggen af uddannelsespolitikken

På trods af både strategier og forskningsreserve må DFIR konstatere, at forsknings- og innovationspolitikken igen i 2024 har stået i skyggen af uddannelsespolitikken. Minister, ordførere, erhvervsorganisationer og ledelserne på forsknings- og uddannelsesinstitutionerne har i løbet af året lagt mange kræfter i at diskutere, hvordan (og om) kandidatreformen kan designes, så den stiller studerende, virksomheder, samfund og institutioner bedre. Det er opmærksomhed og politisk kapital, der i stedet kunne være blevet brugt på at diskutere, hvordan vi styrker rammerne for dansk forskning og innovation.

Det gælder også, når kandidatreformen skal implementeres i de kommende år. Det bliver en monumental opgave på ganske kort tid at skabe nye, spændende og fagligt robuste uddannelser, etablere partnerskaber med virksomheder og få administrationen bagved til at fungere.

De mennesker, som skal få reformen til at blive en succes, er imidlertid de samme, som vi investerer forskningsmilliarder i med en forventning om, at de udvikler løsninger på de store samfundsudfordringer som klima, demokrati, digitalisering, sundhed, forsvar og velfærd. Der vil i 2025 være betydelige omkostninger forbundet med kandidatreformen – også for forsknings- og innovationsindsatsen.

Den geopolitiske kontekst: En ny industripolitik

Det er uomtvisteligt, at de aktuelle geopolitiske forskydninger har sat deres præg på dansk og europæisk forskning og innovation i 2024.

Den forandrede verdensorden er en del af bagtæppet for Draghi-rapporten om EU's konkurrenceevne. Rapporten fremhæver, at situationen er kritisk, og at Europa er sårbart. Problemerne er bl.a., at Europa mangler fokus, og at der spildes fælles ressourcer, ikke mindst på innovationsområdet og på det forsvarsindustrielle område. Rapporten rummer 170 anbefalinger, som kan opsummeres i fem temaer:

1. Innovationskløften skal lukkes.
2. Der skal udarbejdes en samlet plan for grøn omstilling og konkurrence.
3. Sikkerheden og uafhængigheden skal styrkes.
4. Finansiering og investeringer skal udbygges.
5. Styreformerne skal forbedres.

Rapporten understreger, at forsknings- og innovationspolitik ikke kun handler om økonomisk vækst og nye erkendelser, men at adgang til viden og teknologi er et geopolitisk konkurrenceparameter, der er afgørende for fysisk og økonomisk sikkerhed.

Draghi-rapporten har løftet en debat om, hvordan industripolitik skal bidrage til at løse EU's udfordringer. En reindustrialisering i EU skal sikre strategisk autonomi, resiliens og konkurrenceevne i det globale kapløb om markeder og kritiske teknologier – også med den grønne omstilling som uomgængeligt sigte.

Forsknings- og innovationspolitikken skal i langt højere grad indtænkes i en genfortolkning af europæisk og national industripolitik.

Det er også i det lys, man kan læse statsminister Mette Frederiksens nytårstale den 1. januar 2025, hvor hun retorisk spurgte: "*Vil vi udvikle vores egne industrier og teknologier eller være afhængige af andres?*".

Regeringens ambitioner kommer til at stille krav til forsknings- og innovationspolitikken. Der er behov for, at politikområdet bliver bedre til at understøtte ikke blot hvordan viden produceres og finansieres, men også hvordan viden spredes, anvendes og forankres i strategiske styrkepositioner. Det vil stille krav til koordineringen mellem de industrielle styrkepositioner, Uddannelses- og Forskningsministeriet, andre ministerier og uddannelses- og forskningsinstitutionerne.

I denne sammenhæng er DFIRs rapport *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021 - 2024* særligt relevant.⁴ Rapporten tager udgangspunkt i den udfordring, at antallet af danske virksomheder, der investerer i forskning og innovation, er faldende, og at investeringerne koncentrerer sig i større virksomheder. I rapporten afgiver DFIR anbefalinger til, hvordan klyngeinstrumentet kan styrkes. Det bør være en bunden opgave for det danske forsknings- og innovationssystem at stimulere innovationskraften i små og mellemstore virksomheder. Det er en opgave, der til dels er blevet pålagt klyngerne, der således indtager en vigtig plads i det danske innovationsfremmesystem.

Den stille sikkerhedsrevolution

En anden direkte konsekvens af de geopolitiske forskydninger er, at der foregår en stille sikkerhedsrevolution på danske forskningsinstitutioner. Statsborgere fra udvalgte lande udelukkes i stigende grad fra dele af forskningssystemet.

Sikkerhedsrevolutionen er "stille", fordi den indføres via administrative systemer, der har til hensigt at højne sikkerheden, men som de

facto udelukker visse nationaliteter, fordi det administrativt er besværligt at samarbejde med dem.

På den baggrund bør vi stille os selv to spørgsmål:

1. Kan Danmark forblive konkurrencedygtigt uden samarbejde med globalt førende forskningsmiljøer? Hvis svaret er nej, bør vi udvikle en tilgang, hvor der er forståelse og accept af, at internationalt samarbejde nogle gange vil medføre utilsigtet vidensoverførsel. Der er med andre ord behov for en genfortolkning af risiko, så risikoen ved at afstå fra samarbejde også bliver vurderet.

2. Med hvem og hvor vil vi opdyrke nye samarbejder? Når vi afskærer os fra store dele af den globale talentmasse, må vi investere massivt i opbygningen af relationer til nye, opblomstrende forsknings- og innovationsmiljøer.

Fremkomsten af generativ kunstig intelligens

Kunstig intelligens (eller artificial intelligence (AI)) har været en central del af den forsknings- og innovationspolitiske debat i 2024. Det var hovedtema på uddannelses- og forskningsministerens topmøde i april 2024, ligesom det er blevet indgående diskuteret både i medier og ved diverse frokostborde. Det var også i 2024, at danske miljøer kunne tage supercomputeren Gefion i brug, ligesom der igen i forskningsreserven blev afsat midler til forskning i kunstig intelligens.

DFIR har i årets løb afholdt debatmøder om rammerne for udvikling og brug af AI samt belyst muligheder og risici ved anvendelse af kunstig intelligens.

I forlængelse af dette arbejde ser rådet to store udfordringer for fremtiden. På den ene side bør det være en prioritet at sikre en

bredere og hurtigere anvendelse af generativ AI i de forsknings- og innovationsmiljøer, hvor det er relevant. Det kræver drøftelser af, hvor og hvordan (generative) AI-værktøjer kan bringes i spil samt gode rammer for understøttelse af brugen. På den anden side bliver der behov for at tænke mere grundlæggende over, hvordan forsknings- og innovationssystemet skal tilpasse sig den hastige udvikling inden for AI. Vi må forvente, at AI-værktøjerne vil øge produktiviteten, og at vi i fremtiden vil se en yderligere vækst i antallet af publikationer. Vores system for fagfællebedømmelse er allerede under pres, og man må spørge sig selv, om ikke introduktionen af AI bør føre til reelle ændringer i publikations- og meriteringssystemerne. Det er en debat, som Danmark med fordel kan indgå aktivt i.

Et nytårsforsæt for 2025: En national strategi for forskning og innovation

Det er DFIR's opfattelse, at 2024 har tydeliggjort behovet for en mere sammenhængende tilgang til forsknings- og innovationspolitikken. Det behov vil kun blive styrket i 2025.

I det kommende år vil de forandrede sikkerheds- og geopolitiske rammer fortsat kræve ændringer i den danske og europæiske forsknings- og innovationspolitik. Det bliver centralt at understøtte investeringer i forsvar og sikkerhed samt at relancere en industripolitik, der skal øge Europas uafhængighed og konkurrencekraft.

Danske vidensinstitutioner og virksomheder vil skulle bidrage til at afsøge nye internationale partnerskaber og styrke eksisterende alliancer. DFIR vurderer, at der som supplement til vores europæiske samarbejder er betydelige perspektiver og uforløste potentialer i samarbejdet med de øvrige nordiske lande. Det gælder især inden for komplekse og kritiske områder som f.eks. forsvarsteknologi og kunstig intelligens.

I en mere national sammenhæng er forsknings- og innovationslandskabet præget af et stadigt mere komplekst aktørlandskab, der på udfører- og finansieringssiden omfatter virksomheder, private fonde, universiteter og flere andre institutioner, ministerier og EU. På efterspørgselsiden er situationen endnu mere kompleks. Disse forskydninger i aktørlandskabet kalder på en samtale om den overordnede forsknings- og innovationspolitik.

Danmark kan med fordel udvikle en visionær, national forsknings- og innovationsstrategi med internationalt udsyn, der både tilgode- ser det offentlige system og forbedrer rammerne for private investeringer i forskning og innovation. Danmarks EU-formandskab i anden halvdel af 2025 giver mulighed for at indhente værdifuld inspiration til denne strategi og sætte et stærkt aftryk på den europæiske dagsorden. Lad 2025 blive året, hvor Danmark udfolder en samlet forsknings- og innovationspolitik.

Kapitel 2

Konklusioner og anbefalinger i 2024

I løbet af 2024 har DFIR afsluttet tre større projekter/aktiviteter:

- *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne*
- *Kunstig intelligens i forskning og innovation*
- *Innovative SMV'er – rige og robuste samfund har kloge virksomheder.*

Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne

DFIR igangsatte i 2023 projektet *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne*. DFIR afrapporterede på projektet i oktober 2024 med en rapport, der også indeholder seks anbefalinger til, hvordan man kan skabe et mere velfungerende system for at sikre en øget grad af forskningsinformeret praksis i de kommunale velfærds- og uddannelsesopgaver.

Projektet blev formelt afsluttet den 29. oktober på DFIR's årskonference, der havde fokus på samme emne.

DFIR's projekt afdækker, hvordan de borgerne nære velfærdsopgaver i de danske kommuner kan drage langt større nytte af forskning og innovation. Projektet fokuserer på de kommunale opgaver inden for dagtilbuds-, skole-, social-, beskæftigelses- og sundhedsområderne. Ikke alle disse områder betragtes som klassiske velfærdsområder, men DFIR har slået dem sammen under overskriften velfærd for forenklingens skyld.

DFIR's rapport viser, at der ofte enten ikke findes tilstrækkelig relevant forskning, eller at den forskning, der eksisterer, ikke bliver anvendt optimalt i kommunerne. Samtidig peger rapporten på, at kommunerne blandt andet i kraft af fravær af et tydeligt mandat til at indgå i forsknings- og udviklingsaktiviteter, ikke har tilstrækkelig kapacitet til at bringe forskningsinformeret viden i anvendelse.

I rapporten præsenterer DFIR også to internationale eksempler på tiltag til at skabe et understøttende system for mobilisering af forskning og udvikling i kommunerne fra hhv. Norge og Nederlandene.

Anbefalinger

DFIR præsenterer i rapporten en række anbefalinger, der har til formål at styrke samspillet mellem forskning og praksis og gøre forskningsinformeret velfærdsinnovation til en integreret del af de kommunale opgaver.

1. Giv kommunerne et klart mandat til at indgå i forsknings- og innovationssystemet.

De danske kommuners mandat til at indgå i forsknings- og innovationsaktiviteter skal præciseres og styrkes for at kommunerne kan blive en mere integreret del af den nationale indsats inden for velfærdsforskning.

2. Definer et nyt paradigme for vurdering af kvalitet i velfærdsforskning.

Vurdering af forskning og innovation inden for velfærdsområdet bør i højere grad tage udgangspunkt i relevans for praksis, samfundsmæssig værdiskabelse og levedygtighed for at mindske kløften mellem forskning og praksis.

3. Opret en fond for forskningsinformeret velfærdsinnovation.

En ny offentlig fond skal konsolidere midlerne til den praksisnære og anvendelsesorienterede forskning og innovation.

Fonden skal sikre, at lovende forskningsprojekter ikke blot gennemføres, men også forankres i kommunernes daglige drift.

4. Styrk den danske velfærdsforskning og -innovation.

Forskningsinstitutionerne bør fremme velfærdsforskning og innovation, blandt andet ved at styrke karrierevejene og justere i meriteringsmekanismerne for forskere, der bedriver kommunerelevant og praksisnær forskning og udvikling.

5. Skab bedre rammer for kommunernes deltagelse i forskning.

Kommunerne skal opbygge bedre forskningsinfrastruktur og kompetencer for at kunne mobilisere forskningsbaseret viden i praksis. Derudover skal de have de nødvendige ressourcer og organisatoriske rammer til at understøtte forsknings- og innovationsaktiviteter.

6. Styrk brobygningen mellem forskning og kommuner.

En øget grad af brobygning mellem forsknings- og innovationsmiljøer og kommunerne er nødvendig. Samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og kommuner.

Aktiviteter og publikationer

- 12 samtaler med i alt 22 informanter.
- 10 konsultationer med i alt 18 centrale aktører.
- En række uformelle møder.
- Debat på Folkemødet 2024: *Hvordan styrkes kommunal kvalitetsudvikling og forskning?*
- En studietur til Norge for arbejdsgruppen.
- DFIRbrief 44: Har vi et velfungerende system for velfærdsinnovation?
- DFIRbrief 49: Klogere kommuner: Anbefalinger fra DFIR.
- DFIRbrief 54: Næste skridt for at styrke systemet for forskningsinformeret velfærdsinnovation.
- Kronik i Altinget: *Forskningsråd: Ny fond bør styrke sammenhængen mellem forskning og kommuner til gavn for velfærden.*
- Hovedrapport: *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i de danske kommuner.*
- Højniveaumøde i samarbejde med KL, maj 2025.

Kunstig intelligens i forskning og innovation

Kunstig intelligens har stået centralt i den danske forsknings- og innovationspolitiske debat det seneste år.

Danske forsknings- og innovationsmiljøer vil gennem anvendelsen af kunstig intelligens kunne øge kvaliteten, omfanget og relevansen af Danmarks investeringer i forskning og innovation. Men teknologien kan også medføre omfattende ændringer af rammerne for forskning og innovation. Den bør følges

af etiske og sikkerhedsmæssige overvejelser, ligesom det må overvejes, hvordan de danske miljøer griber de nye muligheder.

Allerede i 2023 indledte DFIR en debat række om kunstig intelligens i forskning og innovation, der strakte sig ind i foråret 2024. Debatarrangementerne skulle undersøge rammerne for udviklingen og anvendelsen af kunstig intelligens i dansk forskning og innovation. DFIR vil fortsætte med at engagere sig i dagsordenen i 2025.

DFIR Debatmøde II: "Kunstig intelligens og risici – fra plagiat til geopolitik", Statens Naturhistoriske Museum, København. DFIR-medlem Steffen Bohni modererer debatten. Fra venstre: Hanne Marie Motzfeldt (KU), Casper Klynge (Dansk Erhverv) og Rebecca Adler-Nissen (KU).

Aktiviteter og publikationer

- Debatmøde I: *Kunstig intelligens: Barrierer og potentialer for dansk forskning og innovation*. Afholdt den 12. december 2023 i København.
- Debatmøde II: *Kunstig intelligens: Hvordan håndteres risici for dansk forskning og innovation?* Afholdt den 22. januar 2024 i København.
- Debatmøde III: *Hvordan vil kunstig intelligens ændre rammerne for forskning?* Afholdt den 28. februar 2024 i København.
- DFIRbrief41: Kunstig intelligens i forskning og innovation.
- DFIRbrief 45: Potentiale for øget anvendelse af kunstig intelligens i dansk forskning og innovation.
- DFIRbrief 51: GenAI: fortsat uudnyttet dansk potentiale.
- Rapport: Mads P. Sørensen et.al. *Using Generative Artificial Intelligence (GenAI) across different Research Phases – Cases, Potential and Risks* (2024).
- DFIR-debatmøde og workshop: *Fra hype til handling: Generativ AI i dansk forskning*. Afholdt den 29. januar 2025, Aarhus.

Kunstig intelligens var også hovedtema på uddannelses- og forskningsministerens topmøde i april 2024.

DFIR har i 2024 fulgt op på temaet og fået udarbejdet en rapport af Center for Forskningsanalyse (CFA), Aarhus Universitet, om cases, potentialer og risici ved brugen af Generativ Kunstig Intelligens (genAI) i forskning og innovation. Rapporten præsenterer resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse fra februar 2024 blandt forskere ved danske universiteter om deres anvendelse af genAI og vurdering af de forskningsetiske udfordringer herved i forskningsprocessens fem faser, nemlig idégenerering, forskningsdesign, dataindsamling, dataanalyse og formidling. Rapporten indikerer, at selvom forskerne ved danske universiteter ser fordelene ved genAI, er deres nuværende anvendelse heraf begrænset.

Rapporten blev lanceret i starten af 2025, hvor DFIR i samarbejde med Digitalt Forskningscenter Danmark (DIREC) arrangerede en debat den 29. januar 2025 i Aarhus for at udforske barriererne for brugen af genAI med henblik på at styrke forskningskapa-

citeten. Debatten skulle dele forskellige perspektiver og fremme bedste praksis for ansvarlig integration af genAI i forskning og innovation.

Innovative SMV'er – rige og robuste samfund har kloge virksomheder

Antallet af private danske virksomheder, der investerer og engagerer sig i FoU, falder, og FoU-investeringerne koncentrerer sig i færre og større virksomheder. Især de små virksomheder med mellem 10 og 49 årsværk investerer mindre.⁵

Den udvikling bør påkalde sig politisk opmærksomhed. Danmark har brug for et bredt vækstlag af virksomheder, der investerer i FoU. Opbygningen af relationer mellem virksomheder og videncenter er en forudsætning for forsknings- og innovationssamarbejder, men virksomheder og videncenter finder ikke altid hinanden.⁶ Det er baggrunden for, at Danmark over de sidste fire år har investeret omkring 640 mio. i de danske videncenter og erhvervsklynger.

DFIR har i 2024 som led i projektet *Innovative SMV'er – rige og robuste samfund har kloge virksomheder* gennemført en erfa-

ringsopsamling fra de nuværende viden- og erhvervsklynger og deres aktiviteter. I rapporten *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet innovationskraft* (2024) beskriver DFIR rationale bag klyngeinstrumentet, klynge- og netværksinitiativernes historiske udvikling i Danmark siden 2001 samt tilsvarende initiativer i nogle af de lande, som Danmarks innovationsfremmesystem ofte sammenlignes med. Derudover belyser DFIR de nuværende viden- og erhvervsklyngers samlede finansiering fordelt på finansieringskilder, deres aktiviteter og deltagere finansieret gennem klyngebevillingen specifikt og nogle af de barrierer, viden- og erhvervsklyngerne møder, når de rækker ud til og udbyder sammenhængende aktiviteter til de innovationsmodne virksomheder. Det omfatter vidensprednings- og matchmakingaktiviteter, internationaliseringsaktiviteter, FoU-ansøgningsaktiviteter og samarbejdsprojekter samt samarbejdet med videninstitutioner og andre aktører i innovations- og erhvervsfremmesystemet.

Analysen bygger på interviews med 12 klyngeledere og data om deltagere og aktiviteter finansieret gennem klyngebevillingen fra opstartsåret 2021 til 2023. Overordnet vurderer DFIR, at de danske viden- og erhvervsklynger udfører en vigtig rolle i det danske innovationsfremmesystem. Hvis man ikke havde klyngerne, ville man være nødt til opfinde dem eller justere på opgaveporteføljen for andre aktører. Der er et reelt behov for at facilitere innovationssamarbejder mellem videnmiljøer og SMV'er.

Anbefalinger

DFIR har fire anbefalinger til udviklingen af fremtidens videns- og erhvervsklynger:

1. *Klyngeindsatsen skal fastholdes og udvikles med øje for kerneopgaven.*
Klyngeorganisationernes kerneopgave er at styrke samarbejdet mellem videnmiljøer

og små og mellemstore virksomheder. Der er et uforløst potentiale i forhold til at udbrede klyngeorganisationernes tilbud til flere små og mellemstore virksomheder og til at styrke dybden i samarbejdet mellem virksomhederne og videninstitutionerne f.eks. i forhold til fælles FoU-ansøgninger og innovationssamarbejder.

2. *Klyngeorganisationerne bør indtænkes som platform for nye innovationspolitiske initiativer.*

De fleste små og mellemstore danske virksomheder har behov for et enkelt og overskueligt erhvervs- og innovationsfremmesystem med færrest mulige aktører. DFIR anbefaler, at dansk innovationspolitik fremover har fokus på konsolidering af eksisterende aktører. Mere konkret bør eksisterende aktører i videst muligt omfang anvendes som udgangspunkt for nye initiativer. Klyngeorganisationerne bør således benyttes som platform for nye innovationspolitiske initiativer og virkemidler målrettet vidensamarbejder mellem små og mellemstore virksomheder og offentlige forskningsmiljøer.

3. *Klyngebevillingen bør have en tidshorisont på 10 år med en midtvejsevaluering af klyngeorganisationerne efter 5 år.*

DFIR anbefaler, at de nuværende klyngeorganisationer får politisk mandat til at arbejde med en længere tidshorisont. Klyngeorganisationerne bør dog blive evalueret hvert 5. år med mulighed for at tage klyngebevillingen fra klyngeorganisationer, der ikke indfrier forventningerne.

4. *Klyngeorganisationerne bør øge den private medfinansiering, men fortsat sikre små virksomheders deltagelse.*

Privat medfinansiering og hjemtag af konkurrenceudsatte midler er en afgørende indikator for klyngeorganisationernes berettigelse. Det er nødvendigt, at

klyngeorganisationerne tilbyder videndelings-, matchmaking- og internationaliseringsaktiviteter til en lang række virksomheder og videninstitutioner, herunder til virksomheder og videninstitutioner, der endnu ikke er klar til at indgå i forpligtede samarbejder. Klyngeorganisationerne bidrager herigennem til opbygningen af

små og mellemstore virksomheders innovationskompetencer og -kapacitet og som indgang og knudepunkt i det samlede innovationsfremmesystem. Dermed kan klyngeorganisationerne ses som pendant til erhvervshusene, der udgør indgang og knudepunkt i erhvervsfremmesystemet.

Aktiviteter og publikationer

- Workshop: *SME investment in research and development – trends and explanations*, den 21. september 2023, København.
- DFIRbrief 37: Videnbaseret innovation.
- DFIRbrief 42: Dansk innovation skal drives af en bred kreds af virksomheder.
- DFIR årskonference 2023: *Innovation i en tid med klima- og geopolitisk stormvejr* den 7. november 2023.
- Debatindlæg i *Altinget*: "Dansk Erhverv og forskningsråd: Delestillinger er vejen til bedre forskning og mere innovation", den 18. december 2023.
- DFIR-rapport: *Kortlægning af innovationspolitiske instrumenter og nyere strategier for dansk innovationspolitik* (2024).
- DFIR-rapport: *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021-2024* (2024).

Kapitel 3

Publikationer og øvrige aktiviteter i 2024

DFIR's medlemmer bidrager aktivt til den forsknings- og innovationspolitiske debat som oplægsholdere ved arrangementer og som skribenter i den skrevne presse. Ud over at udarbejde en række rapporter og DFIR-briefs, har rådet i 2024 arrangeret forskellige debatarrangementer om brugen af kunstig intelligens i forskning, arrangeret og deltaget i debatter på Folkemødet, bidraget med indhold til medier som Altinget Forskning og igen i år afholdt sin årlige konference. Rådet udgiver desuden alle publikationer på sin hjemmeside og opdaterer løbende om sine aktiviteter på sin LinkedIn-profil.

Rapporter og DFIRbriefs

I 2024 har DFIR udgivet en række rapporter heriblandt *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i de danske kommuner*, som kortlægger nuværende rammer for forskningsinformeret velfærdsinnovation og indeholder rådets konkrete anbefalinger til forbedringer, samt *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021–2024*, der under projektet *Innovative SMV'er* beskriver rationalet og historien bag det danske klyn-

geinstrument og fremsætter anbefalinger til fremtidige forbedringer af klyngeindsatsen.

Dertil har Dansk Center for Forskningsanalyse ved Aarhus Universitet udarbejdet en rapport på foranledning af DFIR under overskriften *Using Generative Artificial Intelligence (GenAI) across different Research Phases – Cases, Potential and Risks*. Rapporten undersøger anvendelsen af generativ kunstig intelligens, genAI i blandt forskere ved de danske universiteter.

Rådet fortsætter desuden som hidtil med at udgive et kortere format i form af sine DFIRbriefs, som det i 2024 har udgivet otte af. Temaerne i årets DFIRbriefs spænder bredt fra potentialet for øget anvendelse af kunstig intelligens i dansk forskning og innovation, til DFIR's anbefalinger for en styrket europæisk forsknings- og innovationspolitik.

Det nærmere indhold i publikationerne samt deres konklusioner og anbefalinger er omtalt i kapitel 2.

I 2024 udgav DFIR følgende rapporter, som alle findes på rådets hjemmeside:

- Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råds årsrapport 2023.
- Forskningsinformeret velfærdsinnovation i de danske kommuner.
- Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021 – 2024.
- Using Generative Artificial Intelligence (GenAI) across different Research Phases – Cases, Potential and Risks.

I 2024 har DFIR udgivet følgende briefs, der alle kan findes på rådets hjemmeside:

- **#44:** Har vi et velfungerende system for velfærdsinnovation?
- **#45:** Potentiale for øget anvendelse af kunstig intelligens i dansk forskning og innovation.
- **#46:** Styrk Danmarks deltagelse i europæiske forsknings- og innovationsprogrammer.
- **#47:** Politisk handlerum og ansvar for at sikre universiteternes økonomiske robusthed.
- **#48:** Et vindue for indflydelse på den europæiske forsknings- og innovationspolitik.
- **#49:** Klogere kommuner: anbefalinger fra DFIR.
- **#50:** Styrkelse af Danmarks klyngeprogram.
- **#51:** GenAI: fortsat uudnyttet dansk potentiale.

Møder og medier

I 2024 har DFIR afholdt en række velbesøgte arrangementer inklusive rådets årskonference og debatter på Folkemødet 2024. Derudover har DFIR også været vært for en debatrække om kunstig intelligens, som omtalt i kapi tel 2.

Folkemøde 2024

DFIR var igen i 2024 med på Folkemødet for at deltage i en række forsknings- og innovationspolitiske debatter. Rådet var medvært for tre arrangementer og dets medlemmer deltog i flere andre debatarrangementer med fokus på forsknings- og innovationspolitik.

De tre arrangementer, som DFIR var medarrangør af, havde følgende overskrifter:

- *Hvordan styrkes kommunal kvalitetsudvikling og forskning?*
Arrangementet blev afholdt som panel-

debat i samarbejde med KL og Danske Professionshøjskoler.

- *Kan Danmark leve af få stærke virksomheder?*
Arrangementet blev afholdt i samarbejde med Dansk Industri og GTS-foreningen.
- *Er dansk forskning og innovation på vej mod middelmådighed?*
Arrangementet blev afholdt i samarbejde med Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikerne, Dansk Industri, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab og Lægemedelindustriforeningen.

DFIR's arrangementer på Folkemødet har til formål at understøtte igangværende projekter, og er desuden en arena for inspiration for DFIR's medlemmer og eksponering af rådets arbejde.

DFIR-medlem Christine Nellemann i debat på Folkemødet 2024 under overskriften "Kan Danmark leve af få, stærke virksomheder?", flankeret af Juan Farré, Teknologisk Institut og Mikkel Haarder, Dansk Industri, samt ordstyrer Charlotte Rønhof.

Årskonference 2024: Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne

DFIR afholdt sin årskonference den 29. oktober 2024 som en del af projektet *Forskningsinformeret Velfærdsinnovation i kommunerne*. Konferencen samlede en lang række repræsentanter både blandt talere og deltagere fra flere forskellige sektorer, derunder kommuner, professionshøjskoler, universiteter, fonde, fagforeninger, NGO'er og tænketanke. Konferencen kredsede om, hvordan man på bedste vis kan styrke forskningsinformeret innovation i kommunerne og understøtte gode forskning-praksissamarbejder med og til gavn for kommunerne og dermed borgerne. Det kræver dels samklang mellem forskningen og vilkårene i praksis, dels brobygning og kloge finansieringsmodeller, der tilgodeser behovene i praksis.

Konferencen satte fokus på nødvendigheden af at bygge bro mellem forskningsbaseret viden og praktisk anvendelse på tværs af velfærdssektorerne. Gennem fire sessioner delte en række engagerede oplægsholdere og interviewpersoner deres erfaringer og idéer om, hvordan forskning og praksis kan kombineres for at forbedre og innovere den borgernære velfærd. Konferencen tog afsæt i DFIR's kortlægning og anbefalinger i rapporten *Forskningsinformeret velfærdsinnovation i de danske kommuner*. Det blev tydeligt blandt konferencens 150 deltagere, at relationen mellem forskning og praksis er et område, som mange har et stærkt engagement i og ser et potentiale i at videreudvikle. Konferencen affødte i øvrigt livlig debataktivitet på LinkedIn efterfølgende.

Stemmingsbillede fra DFIR's årskonference den 29. oktober 2024, Scandic Sluseholmen, København.

På besøg hos andre

Ud over egne aktiviteter har DFIR's medlemmer også deltaget i en række eksterne arrangementer, herunder konferencer, dialogmøder og lignende. Tabel 1 opsummerer rådets deltagelse i disse eksterne fora.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter i eksterne fora 2024

Aktivitet	Hvornår
JANUAR	
Dialogmøde med Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet om vision for kunstig intelligens med fokus på forskning	31. januar
MARTS	
Onlinemøde mellem DFIR's formandskab og det nye chilenske STI-råd "National council on science, technology, knowledge and innovation for development"	25. marts
APRIL	
Uddannelses- og Forskningsmødet, Hotel Koldingfjord	11.-12. april
Møde mellem DFIR's formand og Nils Agerhus, direktør i Uddannelses- og Forskningsministeriet, om den grønne forsknings- og innovationsindsats	25. april
Forskningspolitisk årsmøde i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab	30. april
MAJ	
Forskerbevægelsens konference: Sæt forskningen fri, Christiansborg	13. maj
Møde i Advisory Board for Danmarks Forskningsportal med deltagelse fra DFIR's sekretariat	14. maj
Spring Meeting of Secretaries of National STI Advisory Councils, Vilnius	16.-17. maj
ATVs Årsmøde 2024: State of the Nation	23. maj
Uddannelses- og Forskningsministeriets topmøde for offentlige fonde	30. maj
JUNI	
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Ovalt møde: "Danmark har brug for en national forskningsstrategi"	4. juni
Arrangement hos IDA, ATV og NFC om forsvars- og sikkerhedsforskning	10. juni
SEPTEMBER	
Danmarks Grundforskningsfonds årsmøde	5. september
Chief Science Advisors Roundtable (CSAR-2024), Paris	6. september
Møde i Maritimt Forskningsforum	10. september
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs seminar om forskningsbaseret myndighedsbetjening	20. september
Danmarks Frie Forskningsfonds årsmøde	26. september

Aktivitet	Hvornår
OKTOBER	
Uddannelses- og Forskningspolitisk Topmøde, DTU	2. oktober
Foretræde: Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg om Forskningsinformeret velfærdsinnovation i kommunerne	22. oktober
NOVEMBER	
Small Advanced Economies Initiative, Helsinki	5.-6. november
European Science Advisors Forum (ESAF) General Assembly, Rom	6-7. november
STI Advisory Council, Reykjavik	14.-15. november
ATV Teknologisk Topmøde	20. november
DECEMBER	
DM's årsmøde for tillidsvalgte	5. december
Fremtidsværksted: Viden og Demokrati hos Fonden Democracy X og TrygFonden	11.-12. december

DFIR på sociale medier

DFIR har i 2024 haft betydelig aktivitet på LinkedIn via LinkedIn-profilen @Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (DFIR). I løbet af 2024 er opslag fra rådet blevet set mere end 100.000 gange af over 70.000 profiler. Aktiviteten på profilen steg især omkring Folkemødet og årskonferencen, hvor mange af profilens opslag blev delt, liket og kommenteret. Det har bidraget til øget synlighed.

På LinkedIn deler DFIR ugentligt opslag, billeder og videoer om rådets aktiviteter, med målet om at følgere løbende kan følge med i rådets arbejde og budskaber, og derved øge DFIR's synlighed udadtil. Det er en prioritet at sørge for, at profilen løbende opdateres

med billeder og videoer fra både interne møder og eksterne arrangementer. I løbet af 2024 har profilen været brugt til at fremhæve rådets egne arrangementer som Folkemødet og årskonferencen, dele refleksioner fra studieture til Norge og Finland, reklamere for nye DFIRbriefs og rapporter samt at bidrage til forsknings- og innovationspolitiske debatter.

Rådgivning af Folketinget

I 2024 er der blevet refereret til DFIR 23 gange i det offentligt tilgængelige materiale fra Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg. Omtalerne vedrører DFIR's briefs, foretræder eller andre aktører, der referer til DFIR's arbejde i henvendelser til Folketinget.

Debatindlæg forfattet af DFIR og DFIR's medlemmer

MAJ

Forskningsråd: Med stærkere fonde er staten ikke længere ene om at sætte retningen for dansk forskning, *Altinget*, 6. maj 2024.

OKTOBER

Forskningsråd: Ny fond bør styrke sammenhængen mellem forskning og kommuner til gavn for velfærden, *Altinget*, 10. oktober 2024.

Frede Blaabjerg: Europa sakker bagud: Vi skal blive verdens mest eftertragtede sted at forske og leve, *Altinget*, 30. oktober 2024.

DECEMBER

Frede Blaabjerg: Ni punkter bør være en del af en national og strategi for forskning, innovation og teknologi, *Altinget*, 18. december 2024.

Kapitel 4

Internationale aktiviteter

DFIR er medlem af:

- National STI Councils in Europe – et netværk af DFIR's europæiske søsterorganisationer, der alle yder rådgivning vedrørende forsknings- og innovationssystemer i deres respektive lande.
- Small Advanced Economies Initiative (SAEI) – et netværk med deltagelse fra udenrigsministerier, erhvervsministerier og forskningsministerier fra følgende lande: New Zealand, Singapore, Israel, Schweiz, Danmark, Finland og Irland.
- European Science Advisors' Forum (ESAF) – et netværk af europæiske organisationer, der yder videnskabeligt baseret rådgivning eller rådgiver om forsknings- og innovationssystemer på et overordnet niveau.

DFIR er medlem af tre internationale netværk, der giver rådet adgang til inspiration og netværk inden for forskningspolitisk rådgivning. I 2024 deltog DFIR i aktiviteter i alle tre netværk.

De europæiske forsknings-, teknologi-, og innovationsråd (National STI Councils in Europe)

De europæiske forsknings-, teknologi-, og innovationsråd er et netværk af DFIR's

europæiske søsterorganisationer, der alle varetager en rådgivende funktion i deres respektive lande. DFIR deltog i november i det årlige møde for sekretariatsledere og forpersoner i Reykjavik, Island. På mødet var der navnlig fokus på forskningsinfrastruktur, kunstig intelligens og små sprogområder i en tid med big data.

Ekskursion under mødet i Island for forpersoner og sekretariatsledere for de europæiske forsknings-, teknologi- og innovationsråd. Fra Danmark deltog DFIR's formand Frede Blaabjerg og sekretariatsleder Thomas Trøst Hansen, som begge ses på bagerste række på billedet.

Sekretariatet deltog også i det årlige møde for sekretariaterne, der blev afholdt i Vilnius, Litauen i maj måned. På dagsordenen var bl.a. forskningsbedømmelse. Til møderne præsenterer hvert råd desuden sine igangværende projekter og sit respektive lands aktuelle forsknings- og innovationspolitik.

Initiativet for små avancerede økonomier (SAEI – Small Advanced Economies Initiative)

I november 2024 deltog DFIR's formandskab i det niende højniveaumøde afholdt i Small Advanced Economies Initiative i Helsinki, Fin-

land. Her mødtes delegationer fra New Zealand, Singapore, Israel, Schweiz, Danmark, Finland og Irland til erfaringsudveksling.

Mødet omhandlede styrket konkurrenceevne for små nationer i den aktuelle geopolitiske situation. Drøftelserne centrerede sig om fremme af forskning og udvikling gennem øgede private og offentlige investeringer, fastholdelse og udvikling af talent i lande med en aldrende befolkning, skalering af innovation, strategiske investeringer i nye teknologier, videnssikkerhed samt økonomisk sikkerhed og forsyningskæderesiliens.

Det europæiske forum for videnskabelige rådgivere (European Science Advisors' Forum, ESAF)

I november deltog DFIR's formand og sekretariatsleder i ESAF General Assembly i Rom, Italien samt til den efterfølgende workshop under overskriften Share science, shape future: Scientific advice in Europe: Analysis, synergies and perspectives, hvis fokus både var på de nationale systemer og på det europæiske niveau.

Studietur til Finland

I december tog DFIR på sin årlige studietur for hele rådet til Finland. Dette års destination blev valgt fordi det finske parlament i sommeren 2024 vedtog en ny forsknings- og innovationspolitik, der skal sikre, at Finland øger de samlede offentlige og private investeringer i forskning og innovation til 4 pct. af BNP i 2030.

Den ambitiøse forsknings- og innovationspolitik skal ses i lyset af, at Finland står i en økonomisk krise. Der har ikke været vækst i det finske BNP i 17 år. Der er betydelige og uhåndterede demografiske udfordringer

med en markant, forventet stigning i andelen af ældre og statsgælden er i en nordisk sammenhæng meget høj. Finland oplevede senest økonomisk fremgang i Nokias storhedstid i slutningen af 00'erne. Under besøget blev det tydeligt, hvordan strategiske investeringer, stærkt lederskab og langsigtede visioner kan skabe robuste rammer for vækst og innovation. En gennemgående observation og inspiration er finnernes evne til at tænke langsigtet og strategisk gennem fælles fremsynsprocesser (foresight). I DFIR's optik fører det arbejde til en større grad af forudsigelighed og konsensus samt tydeliggør hovedaktørernes handlemuligheder.

DFIR talte på turen med en række universiteter og et universitet for anvendte videnskaber og disses respektive interesseorganisationer samt en GTS-lignende institution, VTT – Technical Research Centre of Finland. Desuden besøgte rådet Business Finland, hvis danske pendant er Innovationsfonden, samt DFIR's finske søsterråd, The Finnish Research and Innovation Council, og den finske regerings "Government Foresight Group".

Under DFIR's studietur til Finland fortalte generalsekretæren for Government Foresight Group & Ministerial Foresight Panel, Prime Minister's Office, Finland, Jaana Tapanainen-Thiess (til venstre) DFIR om det finske arbejde med at opstille forskellige fremtidsscenarier for at skabe langsigtet og fremsynet politik. På billedet ses desuden fra venstre DFIR's næstformand Mette Birkedal Bruun og formand Frede Blaabjerg.

Kapitel 5

Aktiviteter i 2025

Projekt om den danske ph.d.-uddannelse

DFIR vil i 2025 arbejde med et nyt analyseprojekt. Projektet skal undersøge, hvorvidt den danske forskeruddannelse stadig er tidssvarende og vil på den baggrund afgive anbefalinger til en eventuel justering af uddannelsen. Ph.d.-uddannelserne blev senest undersøgt i 2017 af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Den danske forskeruddannelse er en afgørende motor for forskning og innovation og udgør fundamentet under det danske forskningssystem og den forskningsbaserede innovation. Men der tegner sig samtidig et billede af, at ph.d.-uddannelsen på visse områder ikke fungerer optimalt, ikke mindst i en virkelighed, hvor langt størstedelen af de ph.d.-uddannede får beskæftigelse uden for universitetsverdenen.

Der er specifikke problemstillinger på de forskellige hovedområder. Med reference til det sundhedsvidenskabelige område argumenterer nogle stemmer for, at der finder en overproduktion af ph.d.'er sted, mens andre hævder, at de sundhedsvidenskabelige ph.d.-projekter ikke er tilstrækkeligt relevante. Koblingen mellem humaniora og erhvervslivet vurderes at være svag. Endelig er der fra flere sider ønske om mere forskningsinformeret innovation i den offentlige sektor. Her kunne ph.d.-uddannelsen også spille en tydeligere rolle.

Dette nye DFIR-projekt vil komme i et nyt format i form af en "antologi", der skal bestå af en række bidrag, der hver især undersøger en hypotese om den danske ph.d.-uddannelse.

Visioner for og styring af universitetssektoren

DFIR påbegyndte i 2024 et arbejde med at afdække de politiske visioner for de danske universiteter. Det undersøges her i hvilken grad universiteterne også styres efter disse visioner, herunder hvilke styringsredskaber, der anvendes. Det belyses blandt andet gennem en baggrundsrapport udarbejdet for DFIR af Institut for Regnskab, Copenhagen Business School. Med afsæt i baggrundsrapporten vil DFIR udarbejde et debatoplæg med rådets observationer og anbefalinger og fremlægge dette i første halvdel af 2025.

Introduktion til forsknings- og innovationsområdet

Der har i senere år været betydelig udskiftning blandt ordførerne på forsknings- og innovationsområdet. DFIR vil udvikle en publikation, der indfører nye ordførere og andre interesserede i politikområdet. I publikationen introduceres til forsknings- og innovationspolitikken, dens nøglebegreber, centrale diskussioner, balancer og sammenhænge.

Den første version af publikationen forventes klar op til forhandlingerne om forskningsresserven i efteråret 2025.

Kapitel 6

DFIR på de indre linjer

Om finansiering af DFIR og det formelle forhold mellem DFIR og UFM

DFIR er nedsat ved Lov nr. 384 af 26. april 2017 (Lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond). Loven er en revision af den oprindelige forskningsrådslov, der nedsatte DFIR den 1. april 2014.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM) fører tilsyn med DFIR, jf. §34 i Lov nr. 386 af 26. april 2017. Endvidere udarbejder DFIR en forretningsorden, som offentliggøres på rådets hjemmeside efter orientering af uddannelses- og forskningsministeren jf. §10.

DFIR's midler kommer fra den årlige Finanslov. I 2024 var der afsat 3,5 mio. til DFIR, mens der afsættes 3,4 mio. i 2025. Sekretariatsbetjeningen af DFIR varetages af en særlig enhed i UFM i form af et selvstændigt sekretariat, der indgår i Center for Forskning, Innovation og Internationalt Samarbejde i UFM's departement.

Der foreligger en forståelsesramme for de sekretariatsydelser, som UFM stiller til rådighed for DFIR. Forståelsesrammen dækker sekretariatsfunktionen til DFIR.

Sekretariatet leverer bistand til DFIR's rådgivende arbejde, planlægning og gennemførelse af events samt indhentning, bearbejdning og analyse af information til brug for DFIR's arbejde. Derudover bistår sekretariatet DFIR

med relationer til eksterne interessenter og øvrigt kommunikationsarbejde, planlægning, gennemførelse og opfølgning på DFIR-møder, bistand til interne arbejdsgrupper nedsat af DFIR samt udformning af forretningsordener og øvrige procedurer.

UFM finansierer én fuldtidsstilling i sekretariatet. De andre stillinger finansieres af midlerne fra Finansloven. Det drejer sig om to fuldtidsstillinger samt en studentermedhjælper. Udover at finansiere en stilling stiller UFM forskellige ydelser til rådighed for DFIR, herunder bistand i forbindelse med rejseaktivitet, juridisk bistand, it-mæssig systemunderstøttelse og hjemmeside- og kommunikationsbistand ved anvendelse af UFM's kommunikationskanaler. UFM's bidrag er udelukkende af understøttende karakter. UFM har således ingen indflydelse på DFIR's rådgivning, vurderinger og beslutninger. Leverancen af sekretariatets ydelser sker uden indblanding fra ledelse og medarbejdere i UFM, der ikke indgår i DFIR's sekretariat.

Medarbejderne i sekretariatet for DFIR er ansat i UFM, som således har ansvaret for alle ansættelsesmæssige forhold for medarbejderne.

Nedskæring i sekretariatet

Som led i det flerårige statslige arbejdsprogram, der skal mindske antallet af årsværk i statens departementer og styrelser, har der været en nedskæring i DFIR's sekretariat. Ind-

til medio 2024 finansierede UFM to fuldtidsstillinger. Således består sekretariatet nu af tre fuldtidsmedarbejdere fremfor af fire.

Konkret betyder det, at DFIR i sit arbejdsprogram for 2025 nedskalerer i antallet af længerevarende analyseprojekter.

Interessentanalyse og FAQ

I anledning af sit tiårsjubilæum fik DFIR lektor Maria Theresa Norn, Center for Forskningsanalyse på Aarhus Universitet, til opgave at udarbejde en interessentanalyse på vegne af DFIR. Interessentanalysen skulle undersøge centrale interessenters syn på DFIR's aktuelle rolle i det forsknings- og innovationspolitiske landskab og rådets udviklingspotentialer. Analysen er gennemført i perioden juni-august 2024, og Maria Theresa Norn præsenterede analysens resultater for DFIR på rådets internat i august 2024, hvor DFIR også efterfølgende gennemførte et internt seminar om analysen.

Grundlaget for analysen var interview af 20-25 interessenter og fokus for undersøgelsen var interessenternes oplevelse inden for de sidste to-tre år.

Der er ifølge interessentanalysen generel stor respekt om DFIR, DFIR's medlemmer og rådgivning, og DFIR opfattes som en uafhængig stemme med en vigtig platform. Bredden i sammensætningen af rådet fremhæves også – som en interviewperson udtrykker det, så kan DFIR komponere nogle melodier, vi ikke har hørt før.

Der er dog også uklarhed om, hvis stemme DFIR repræsenterer. Det skyldes hovedsageligt manglende klarhed vedrørende forholdet mellem DFIR og UFM og mellem rådet og sekretariatet. Hvor meget lytter ministeren til DFIR? Er DFIR ministeriets forlængede arm? Og hvor meget fylder rådets stemme i forhold til sekretariatets? Der er tvivl om, hvor stor politisk interesse og efterspørgsel

Lektor Maria Theresa Norn, Aarhus Universitet, præsenterer interessentanalysen for DFIR på rådets internat, august 2024.

på rådgivning, rådet møder. Der efterspørges i forlængelse heraf større transparens hvad angår DFIR's relation til det politiske system. Det bliver også påpeget, at det er en svær balancegang på én gang at skulle være en dagsordenssættende og kritisk stemme, og fungere som politisk rådgiver.

Flere interviewpersoner udtrykker ønske om i højere grad at blive inddraget i DFIR's idéudviklingsfase og hypotesegenerering samt i forbindelse med at trykteste anbefalinger.

DFIR takker de interessenter, der tog sig tid til at deltage i interviewundersøgelsen.

Analysen har allerede givet anledning til nogle konkrete tiltag fra DFIR's side. I den lette ende af skalaen har DFIR valgt en symbolsk ændring i sin forkortelse fra DFIR til DFIR for med det store I at understrege, at rådet er bevidst om, at innovationspolitikken kræver

et øget fokus fra rådets side. I sit logo skriver rådet fortsat "dfir" med små bogstaver.

Derudover begyndte DFIR i 2024 i sine rapporter tydeligt angive arbejdsfordelingen mellem råd og sekretariat og vil fortsætte denne praksis fremover. DFIR har endvidere en ambition om i højere grad at inddrage interessenter i forbindelse med udvikling og design af fremtidige analyseprojekter, herunder afprøvning af hypoteser og anbefalinger.

Endelig vil rådet i 2025 publicere en FAQ på sin hjemmeside, der skal sikre større transparens og forståelse for DFIR's arbejde og forhold til ministerium og det politiske system, forholdet mellem sekretariat og råd samt hvordan rådsmedlemmernes uvildighed og eventuelle habilitetsudfordringer håndteres.

Årsrapporten 2024 vil i år i øvrigt kun blive publiceret digitalt.

Bilag 1

Medlemmer af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd

Professor **Frede Blaabjerg** (formand), Aalborg Universitet

Direktør **Steffen Bohni**, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Centerleder, professor **Jes Broeng**, Danmarks Tekniske Universitet

Centerleder, professor **Mette Birkedal Bruun** (næstformand), Københavns Universitet

Chief Scientist **Poul Toft Frederiksen**, Grundfos

Centerleder, professor **Tine Jess**, Aalborg Universitet

Chief Operating Officer **Søren Nedergaard**, Novo Nordisk Fonden

Prorektor **Christine Nellemann**, DTU

Professor **Lene Tanggaard**, Aalborg Universitet

Noter

- 1 Mario Draghi (2024). *The future of European competitiveness*, European Commission.
- 2 Uddannelses- og Forskningsministeriet (2024): *Aftaler om fordeling af forskningsreserve mv. i 2025*.
- 3 Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (2024). *Forskningsinformeret velfærdssinnovation i kommunerne*.
- 4 Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (2024). *Det danske klyngeprogram: Klyngeprogrammet Innovationskraft 2021-2024*.
- 5 Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (2023). DFIRbrief 42: Vi bør sikre at dansk innovation drives af en bred kreds af virksomheder.
- 6 REG LAB (2017). Videnbroer til vækst, Veje til succesfuldt vidensarbejde - erfaringer fra 50 good practice cases. Reg Lab Maj, 2017.

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd har til formål at fremme udviklingen af dansk forskning, teknologiudvikling og innovation til gavn for samfundet. Rådet har ansvar for at give uddannelses- og forskningsministeren, Folketinget og øvrige ministre uafhængig og sagkyndig rådgivning om forskning, teknologiudvikling og innovation på overordnet niveau, herunder om kommende behov. Rådet skal inddrage relevante nationale og internationale erfaringer og tendenser i sin rådgivning, der skal være baseret på dokumentation, undersøgelser, analyser og evalueringer inden for forskning, teknologiudvikling og innovation.

